

**Ontwikkeling van de zorgbehoefte
van de Zusters van het arme Kind Jezus
en de Zusters Clarissen-Capucinessen**
De feitelijke situatie per 1 december 2000
en een prognose tot het jaar 2015

Memorandum nr. 319a   januari 2001

Samengesteld door
dr. Ton Bernts
mw. Jolanda Massaar-Remmerswaal

KASKI
beleidsonderzoek
naar godsdienst en levensbeschouwing

Toernooiveld 5
6525 ED Nijmegen
Postbus 6656
6503 GD Nijmegen

tel.   024 - 365 35 31
fax   024 - 365 34 85
www.kaski.kun.nl
info@kaski.kun.nl

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Ontwikkelingen in leeftijdsopbouw	3
3.	Ontwikkelingen in zorgbehoefte	5
3.1	Zusters van het arme Kind Jezus (regio Loreto)	
3.2	Zusters van het arme Kind Jezus (Nederlandse Provincie)	
3.3	Zusters Clarissen-Capucinessen	
4.	Conclusies	10

1. Inleiding

Het Kaski is verzocht een geactualiseerde prognose te maken van de kwantitatieve ontwikkeling in de zorgbehoefte bij de Zusters van het arme Kind Jezus en bij de Zusters Clarissen-Capucinessen die in Huize Blankenberg wonen. Blankenberg is per 1 januari 2001 verkocht en gaat zich ontwikkelen tot een leken-verpleeghuis en herstelkliniek. De zusters van beide groepen zijn voor de toekomst aangewezen op het kloosterverzorgingshuis Loreto, met een capaciteit van 30 verzorgingsplaatsen.

Om inzicht te krijgen in het proces van afbouw van de verzorging in Blankenberg en de toekomstige benodigde capaciteit in Loreto wordt in dit memorandum een prognose gegeven van de verzorgings- en verplegingsbehoefte van de betrokken zusters. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de Zusters van het arme Kind Jezus van de regio Loreto, de Zusters van het arme Kind Jezus van de Nederlandse Provincie, en de Zusters Clarissen-Capucinessen.

Wij wijzen erop dat de prognoses gezien de kleine aantallen een aanzienlijke betrouwbaarheidsmarge hebben. Met name de trend in de cijfers is dan ook belangrijk.

Het memorandum is als volgt opgebouwd. In paragraaf 2 wordt de leeftijd vastgesteld van de zusters, per 1 december 2000. De gegevens daartoe zijn verstrekt door de drie betrokken instituten. Op basis hiervan wordt een prognose van de leeftijdsopbouw gegeven tot het jaar 2015.

Op basis van de geprognosticeerde leeftijdsopbouw is vervolgens een prognose gemaakt van de ontwikkeling in zorgbehoefte. Als zorgbehoefte is gedefinieerd de indicatie voor verzorgingshuis of voor verpleeghuis. Het indiceren is een objectieve maat voor zorgbehoefte, maar hangt ook af van maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot en de mogelijkheden voor zelfstandig blijven wonen. De prognose in zorgbehoefte is weergegeven in paragraaf 3.

In paragraaf 4 worden enkele conclusies geformuleerd.

2. Ontwikkelingen in leeftijdsopbouw

De huidige leeftijdsopbouw, alsmede de prognose tot 2015, van de betrokken zusters staat weergegeven in de tabellen 2.1 tot en 2.4

Tabel 2.1 - Het aantal Zusters van het arme Kind Jezus (regio Loreto) per 1 december 2000 (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose)

per 1 dec.	jonger dan 65 jaar	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 jaar en ouder	totaal
2000	5	2	3	2	7	9	7	35
2005	4	1	2	3	1	4	5	20
2010	1	3	1	1	2	1	3	12
2015	0	1	2	1	1	1	1	7

Tabel 2.2 - Het aantal Zusters van het arme Kind Jezus (Nederlandse Provincie) per 1 december 2000 (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose)

per 1 dec.	jonger dan 65 jaar	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 jaar en ouder	totaal
2000	7	6	7	9	19	16	16	80
2005	5	2	5	6	7	12	10	47
2010	3	2	2	5	4	4	7	27
2015	2	1	2	2	3	2	3	15

Tabel 2.3 - Het aantal Zusters Clarissen-Capucinessen per 1 december 2000 (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose)

per 1 dec.	jonger dan 65	65 -	70 -	75 -	80 -	85 -	90 jaar en	totaal
------------	---------------	------	------	------	------	------	------------	--------

	jaar	69	74	79	84	89	ouder	
2000	0	2	0	4	0	0	2	8
2005	0	0	2	0	3	0	0	5
2010	0	0	0	2	0	2	0	4
2015	0	0	0	0	1	0	1	2

Tabel 2.4 - Het totaal aantal zusters per 1 december 2000 (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose)

per 1 dec.	jonger dan 65	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 - 89	90 jaar en ouder	totaal
2000	12	10	10	15	26	25	25	123
2005	9	3	9	9	11	16	16	73
2010	4	4	3	8	6	7	10	42
2015	2	2	4	2	6	4	5	25

De ontwikkelingen in de aantallen zusters in de drie onderscheiden groepen geven een identiek beeld te zien. Over 5 jaar zal het aantal zusters circa 60% bedragen van het huidige aantal, over 10 jaar eenderde, en over 15 jaar, in 2015, circa 20%.

De leeftijdsopbouw zal zich niet meer sterk wijzigen. Momenteel is 62% van alle zusters 80 jaar of ouder; dit percentage hoogbejaarde zusters zal de komende jaren langzaam teruglopen naar 59% hoogbejaarde zusters in 2005, 55% hoogbejaarde zusters in 2010, om wederom op 60% in 2015 uit te komen. Het aandeel hoogbejaarde zusters blijft met andere woorden vrij stabiel.

3 Ontwikkelingen in de zorgbehoefte

In deze paragraaf wordt een beschrijving alsmede prognose gegeven van de zorgbehoefte van de betrokken zusters. Als zorgbehoefte is gedefinieerd de indicatie voor verzorgingshuis of voor verpleeghuis. Hierbij zijn de 14 zusters met een indicatie verzorgingshuis en die tevens geïndiceerd zijn voor substitutie verpleeghuiszorg, gerekend tot de groep die een indicatie verpleeghuis hebben.

Op basis van de relatie tussen leeftijd en zorgbehoefte laat zich een prognose maken van de zorgbehoefte. Dit gebeurt op dezelfde wijze als in eerdere memoranda van het KASKI met betrekking tot de verzorgingsbehoefte van religieuzen. De methode gaat als volgt: de huidige verdeling van zorgbehoefte naar leeftijd wordt constant gehouden. Vervolgens wordt op basis van de prognoses van de leeftijdsopbouw zoals weergegeven in de vorige paragraaf, de huidige verdeling van zorgbehoefte naar leeftijd geprojecteerd op de toekomst.

De beschrijving en prognoses van de zorgbehoefte worden per groep afzonderlijk weergegeven.

3.1. Zusters van het arme Kind Jezus (regio Loreto)

In tabellen 3.1 en 3.2 zijn de huidige zorgbehoefte (indicatiestelling) naar leeftijdsgroep weergegeven, alsmede een prognose tot 2015.

Tabel 3.1 - Indicatiestelling van de Zusters van het arme Kind Jezus (regio Loreto) naar leeftijd, per 1 december 2000

	indicatie verpleeghuis	indicatie verzorgingshuis	geen indicatie
jonger dan 65 jaar	0	0	5
65-69 jaar	0	0	2
70-74 jaar	0	0	3
75-79 jaar	0	2	0
80-84 jaar	4	1	2
85-89 jaar	5	4	0
90 jaar en ouder	5	2	0
totaal	14	9	12

Tabel 3.2 - De indicatie van de Zusters van het arme Kind Jezus (regio Loreto) per 1 december (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose).

per 1 december	opname in verpleeghuis		opname in verzorgingshuis		geen indicatie		totaal	
	aanta l	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %
2000	14	40,0	9	25,7	12	34,3	35	100
2005	7	35,0	6	30,0	7	35,0	20	100
2010	4	33,3	2	16,7	6	50,0	12	100
2015	3	42,9	1	14,3	3	42,9	7	100

3.2 Zusters van het arme Kind Jezus (Nederlandse Provincie)

In tabellen 3.3 en 3.4 zijn de huidige zorgbehoefte (indicatiestelling) naar leeftijdsgroep weergegeven, alsmede een prognose tot 2015.

Tabel 3.3 -Indicatiestelling van de Zusters van het arme Kind Jezus (Nederlandse Provincie) naar leeftijd, per 1 december 2000

	indicatie verpleeghuis	indicatie verzorgingshuis	geen indicatie
jonger dan 65 jaar	0	0	7
65-69 jaar	0	0	6
70-74 jaar	0	2	5
75-79 jaar	0	5	4
80-84 jaar	0	15	4
85-89 jaar	2	12	2
90 jaar en ouder	1	13	2
totaal	3	47	30

Tabel 3.4 -De indicatie van de Zusters van het arme Kind Jezus (Nederlandse Provincie) per 1 december (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose).

per 1 decembe r	opname in verpleeghuis		opname in verzorgingshuis		geen indicatie		totaal	
	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %
2000	3	3,8	47	58,8	30	37,5	80	100
2005	3	6,4	27	57,4	17	36,2	47	100
2010	1	3,7	16	59,3	10	37,0	27	100
2015	0	0,0	9	60,0	6	40,0	15	100

3.3 Zusters Clarissen-Capucinessen

In tabellen 3.5 en 3.6 zijn de huidige zorgbehoefte (indicatiestelling) naar leeftijdsgroep weergegeven, alsmede een prognose tot 2015.

Tabel 3.5 -Indicatiestelling van de Zusters Clarissen-Capucinessen naar leeftijd, per 1 december 2000

	indicatie verpleeghuis	indicatie verzorgingshuis	geen indicatie
jonger dan 65 jaar	0	0	0
65-69 jaar	0	0	2
70-74 jaar	0	0	0
75-79 jaar	0	1	3
80-84 jaar	0	0	0
85-89 jaar	0	0	0
90 jaar en ouder	1	1	0
totaal	1	2	5

Tabel 3.6 -De indicatie van de Zusters Clarissen-Capucinessen per 1 december (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose).

per 1 decembe r	opname in verpleeghuis		opname in verzorgingshuis		geen indicatie		totaal	
	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %
2000	1	12,5	2	25,0	5	62,5	8	100
2005	0	0,0	1	20,0	4	80,0	5	100
2010	0	0,0	3	75,0	1	25,0	4	100
2015	1	50,0	1	50,0	0	0,0	2	100

3.4 Alle zusters

In tabellen 3.7 en 3.8 zijn de huidige zorgbehoefte (indicatiestelling) naar leeftijdsgroep weergegeven van alle zusters, alsmede een prognose tot 2015.

Tabel 3.7 -Indicatiestelling van de Zusters van het arme Kind Jezus en de Zusters Clarissen-Capucinessen naar leeftijd, per 1 december 2000

	indicatie verpleeghuis	indicatie verzorgingshuis	geen indicatie
jonger dan 65 jaar	0	0	12
65-69 jaar	0	0	10
70-74 jaar	0	2	8
75-79 jaar	0	8	7
80-84 jaar	4	16	6
85-89 jaar	7	16	2
90 jaar en ouder	7	16	2
totaal	18	58	47

Tabel 3.8 -De indicatie van de Zusters van het arme Kind Jezus en de Zusters Clarissen-Capucinessen per 1 december (feitelijk) en per 1 december voor de jaren 2005, 2010 en 2015 (prognose).

per 1 decembe r	opname in verpleeghuis		opname in verzorgingshuis		geen indicatie		totaal	
	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %
2000	18	14,6	58	47,2	47	38,2	123	100
2005	12	16,4	34	46,6	27	37,0	73	100
2010	6	14,3	19	45,2	17	40,5	42	100
2015	4	16,0	12	48,0	9	36,0	25	100

4. Conclusies

Het beroep van de zusters op de verpleeg- en verzorgingscapaciteit zal in de komende jaren sterk teruglopen. Per 1 december 2000 waren 76 van de in totaal 123 zusters geïndiceerd, per 1 december 2005 zijn dit nog maar 46 zusters. Dit is circa 60% van het huidige aantal geïndiceerden. De teruggang is gelijk bij de verpleeghuis- en verzorgingshuis geïndiceerden. Met andere woorden, de komende 5 jaar komen er gemiddeld per jaar 6 plaatsen vrij.

Kijken we naar de jaren daarna, dan neemt het verwachte aantal geïndiceerde zusters verder af naar 25 (eenderde van het huidige aantal) in 2010 en 16 (circa 20%) in 2015.

De ontwikkeling in de indicatiestelling loopt nagenoeg gelijk aan de ontwikkeling in het verwachte aantal zusters. Zoals weergegeven in paragraaf 2 zal over 5 jaar het aantal zusters circa 60% bedragen van het huidige aantal, over 10 jaar eenderde, en over 15 jaar, in 2015, circa 20%. Deze percentages zien we weerspiegeld in de ontwikkeling van het aantal geïndiceerde zusters. De reden hiervoor is dat de leeftijdsopbouw van de zusters zich nauwelijks meer zal wijzigen. Momenteel is 62% van alle zusters 80 jaar of ouder; dit percentage hoogbejaarde zusters blijft de komende jaren vrij stabiel: 59% hoogbejaarde zusters in 2005, 55% hoogbejaarde zusters in 2010 en 60% in 2015. De leeftijdsopbouw blijft dus nagenoeg identiek. Aangezien de zorgbehoefte is gerelateerd aan de leeftijd, zal bij een nagenoeg gelijk blijvende leeftijdsopbouw ook het aandeel zusters met een indicatiestelling nagenoeg gelijk blijven.

De cijfers geven duidelijk weer wat in het veld al merkbaar is. Het beroep op de verzorgings- en verplegingscapaciteit is over zijn hoogtepunt heen, en zal dalen in de komende 15 jaar, in gelijk tempo als het aantal zusters zal dalen. Vanaf het jaar 2006 zal naar verwachting de verzorgingscapaciteit in huize Loreto voldoende zijn voor de dan als verzorgingsbehoefstig geïndiceerde zusters.